

༡༡། །ཚོད་མ་རིག་པའི་སྤྱི་དོན།

责任编辑:华措卓玛
装帧设计:才 高
封面题字:智 华
责任印制:尤 秋 花

藏传因明概论

祁顺来 编著

出版: 青海民族出版社(西宁市同仁路10号)
发行: 青海民族出版社(西宁市同仁路10号)
          邮政编码 810001 电话 6143426
经销: 青海省新华书店
印刷: 西宁民族印刷厂
开本: 850mm×1168mm 1/32
印张: 18.75
字数: 300千
插页: 4
版次: 1998年8月第1版
印次: 2005年5月第3次印刷
印数: 4 661—6 660

书号: ISBN 7-5420-0690-8/B·7(民文)
定价: 23.00元

版权所有 翻印必究

(书中如有缺页、错页及倒装请与印刷厂联系)

图书在版编目(CIP)数据

藏传因明概论 / 祁顺来编著. —2版. —西宁: 青海民族出版社, 2005. 5

ISBN 7-5420-0690-8

I. 藏... II. 祁... III. 因明—概论—藏语
IV. B81

中国版本图书馆CIP数据核字(2005)第043256号

ལྷོ་མ་མཁམ་གྱི་གསལ་བཤད།

ཚོད་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་རིགས་གཞུང་རྒྱ་མཚོའི་འཇུག་རོགས་ཞེས་བྱ་
བ་འདི་དེད་གི་རྫོང་གུ་ཆེན་མའི་མོད་ཡིག་ཟེ་ཁག་གི་རྫོང་གཞེར་པ་རྣམས་
དང་ཚོད་མ་རིག་པ་ལ་འཇུག་འདོད་ཀྱི་སློབ་གསལ་རྣམས་ཀྱི་བསྟུན་གཞི་བྱེད་
པར་ཆེད་གཞེར་གྱིས་ཚོམ་སློབ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། དཔེ་དེབ་འདི་ཚོད་མ་
ཕྱོད་དང་ཟེ་བུའི་སྐབས་ཚོད་མའི་བརྟན་བཙས་དག་གི་དགོངས་དོན་……
གཙོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བསྟུན་ནས་སློབ་ཚན་བརྟན་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེབ་
ཡོངས་ལ་ལེའུ་ལྷར་སྟེ་ཞིང་། ལེའུ་དང་པོར་ཚོད་མ་རིག་པ་དང་གཏུན་
ཚིགས་རིག་པ་གཉིས་ཀྱི་གོ་དོན་བརྟག་ཁྲུལ་བྱས་པ་དང་། ཚོད་མ་རིག་པའི་
རྒྱུད་འཕེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བརྗོད་པ་བཅས་དེ་རིག་གཞུང་འདི་ལ་འཇུག་པའི་……
ཚོན་འགྲོའི་ཚུལ་ཏུ་བཞོད་པ་ཡིན། ལེའུ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ། བཞི་བ་
བཅས་གསུམ་ནི་མཁམ་གྱུ་བམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཟེ་བུའི་རྒྱུན་ཡིད་ཀྱི་
རྒྱན་སེལ་གྱི་རྗེས་འབྲངས་ནས་བརྗོད་རིམ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་
ཤེས་བྱེད་སློབ་རྣམས་གཞག་ ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་རི་རྩར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རྣམ་
གཞག་བཅས་གསུམ་ཏུ་བྱས་ནས་བརྟན་པ་དང་། བརྗོད་བྱ་རྣམས་རྗེ་
འབའ་མདའ་བ་རྒྱུ་བརྟན་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་བསྟུན་གྱུའི་
རྒྱུ་རྐྱེན་ཆེན་ཆེན་ལེ་ཞེས་པ་དང་བྱང་ཚེ་གྱུ་ཚོད་གི་སློབ་ལེགས་……

བཤད་ཀྱི་འདུལ་ལུང་རིགས་བར་མཚོན་ཅིས་པའི་བརྟན་བཙམ་རྣམ་མཁན་.....
 གཉིས་གཞིར་བྱས་ནས་བཀོད་པ་དང་། ལེུ་ལྷ་བ་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་
 རྣམ་གཞག་དེ་རྫོན་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་རྣམ་གཞག་གི་ཁོངས་སུ་
 གཏོགས་པར་བཞེད་ཀྱང་། འདིར་གལ་པོ་ཆེ་ལ་ནན་ཏན་ཞེས་པའི་དཔའི་
 རྗེས་འབྲངས་ནས་ཡོགས་སུ་བཀར་ནས་བརྟན། བརྫོད་བྱ་དག་བྱང་ཅེ་སྲ་
 ཚང་གི་རྟགས་རིགས་བརྫོད་དོན་གསལ་བའི་མེ་ཡོང་ཞེས་པ་དང་། དག་
 བའི་བཤེས་གཉེན་ཚེ་དབང་གིས་མཚན་པའི་ཕྱེ་བརྟན་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་.....
 པའི་སྲ་གཟིངས་ཞེས་པའི་བརྟན་བཙམ་རྣམས་བྱུར་ལྷ་བྱས་ནས་བཀོད་པ་
 ལགས།

དཔེ་དེབ་འདི་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ཁྲིད་གཞི་ཞིག་ཡིན་པའི་དབང་གིས་འཆད་
 པ་པོས་སློབ་དེ་བ་དང་ཉན་པ་པོས་རྟོགས་སྲ་བ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུའི་ཆེད་དུ།
 ལེུ་རེ་ལ་ས་བཅད་དུ་མར་སྐྱེ་ཞིང་། ས་བཅད་རེའི་བརྫོད་དོན་མང་ཉུང་
 རན་པ་དང་བརྫོད་རིམ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་མཐའ་དབྱེད་པ་དང་.....
 བཅས་སོ་སོར་སྐྱེས་ནས་བརྟན་པ་ཡིན།

ཞེས་སློབ་པ་མང་ཚོས་གྲགས་ནས་བྲིས།

དཀར   ཆག

ལེའུ་དང་པོ། ཚད་མ་རིག་པ་ལ་འརྱག་པའི་སྣོན་འགོ། .....(1)

ས་བཅད་དང་པོ། ཚད་མ་རིག་པ་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གྲོ་དོན་
བརྟག་པ། .....(1)

ས་བཅད་གཉིས་པ། ཚད་མ་རིག་པའི་བྱང་བ་བརྗོད་པ། .....(15)

ལེའུ་གཉིས་པ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། .....(28)

ས་བཅད་དང་པོ། ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་སྒྲིབ་བསྟན་པ།.....(28)

ས་བཅད་གཉིས་པ། ཤེས་བྱ་ལ་རྟག་དངོས་གཉིས་སྟུང་བྱེ་བ་བཤད་པ། ... (37)

ས་བཅད་གསུམ་པ། དངོས་པོ་ལ་སྤང་པོ་སྤར་དབྱེ་བ་ལས་གསུགས་ཀྱི་སྤང་
པོ་བཤད་པ། .....(47)

ས་བཅད་བཞི་པ། དངོས་པོ་ལ་སྤང་པོ་སྤར་དབྱེ་བ་ལས་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་
འདུ་བྱེད་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྤང་པོ་བཤད་པ།.....(67)

ས་བཅད་ལྔ་པ། ལམས་དང་སྐྱེ་མཚེད་བཤད་པ།.....(86)

ས་བཅད་དྲུག་པ། དངོས་པོ་ལ་རྩུ་འབྲས་གཉིས་སྟུང་བ་ལས་རྩུ་
བཤད་པ། .....(99)

ས་བཅད་བདུན་པ། དངོས་པོ་ལ་རྩུ་འབྲས་གཉིས་སྟུང་བ་ལས་འབྲས་
བྱུ་བཤད་པ། .....(135)

ས་བཅད་བརྒྱད་པ། ཤེས་བྱ་ལ་རང་མཚན་དང་སྐྱེ་མཚན་གཉིས་སྟུ་

དབྱེ་བ་བཤད་པ། .....(145)

ཞར་བྱུང་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཏུ་དབྱེ་བ་བཤད་

པ། .....(153)

ས་བཅད་དགུ་བ། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བཤད་པ། .....(159)

ས་བཅད་བརྒྱ་བ། ཤེས་བྱ་ལ་མངོན་སྟོན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ... (169)

ས་བཅད་བརྒྱ་གཅིག་པ། ཤེས་བྱ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་

བཤད་པ།.....(178)

ལེའུ་གསུམ་པ། ཤེས་བྱེད་སྒྲིབ་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། .....(193)

ས་བཅད་དང་པོ། སྒྲིབ་གོ་དོན་སྦྱིར་བཏུན་པ། .....(193)

ས་བཅད་གཉིས་པ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་བཤད་པ། .....(202)

ཞར་བྱུང་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་

བཤད་པ། .....(218)

ས་བཅད་གསུམ་པ། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་བཤད་པ།... (222)

ས་བཅད་བཞི་བ། རྣོགས་པའི་སྒོ་དང་མ་རྣོགས་པའི་སྒོ་གཉིས་

བཤད་པ། .....(245)

ས་བཅད་ལྔ་བ། འཇུག་ཤེས་དང་མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་

བཤད་པ།.....(257)

ཞར་བྱུང་སེལ་འཇུག་གི་སྒོ་དང་སྐྱབ་འཇུག་གི་སྒོ་གཉིས་

བཤད་པ།.....(263)

ས་བཅད་རྒྱལ་པ། རྣོགས་བཅས་དང་རྣོགས་མེད་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་

བཤད་པ། .....(268)

ཞར་ལྷུང་སྒྲོ་རིག་གསུམ་ཏུ་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ..... (277)

ས་བཅད་བརྟན་པ། སྒྲོ་རིག་བརྟན་ཏུ་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ..... (279)

ལེའུ་བཞི་བ། ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ངི་ལྷར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་
བཤད་པ། ..... (307)

ས་བཅད་དང་པོ། མཚན་མཚན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (307)

ས་བཅད་གཉིས་པ། སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (325)

ས་བཅད་གསུམ་པ། འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (339)

ས་བཅད་བཞི་བ། རྩམ་ལྗོན་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (363)

ས་བཅད་ལྔ་བ། དགག་སྐྱབ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (373)

ས་བཅད་རྒྱུ་པ། གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (393)

ཞར་ལྷུང་ལྗོན་པ་ངོས་འཛིན་གྱི་རྣམ་གཞག་

བཤད་པ། ..... (406)

ས་བཅད་བརྟན་པ། གཅིག་དང་ཐ་དད་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (409)

ས་བཅད་བརྒྱད་པ། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (426)

ས་བཅད་དབྱེ་བ། ཏུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (451)

ལེའུ་ལྔ་བ། གཏན་ཚིགས་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (463)

ས་བཅད་དང་པོ། རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྗོན་གཞི་བཤད་པ། ..... (463)

ཞར་ལྷུང་མཐུན་དཔེ་དང་མི་མཐུན་དཔེ་བཤད་པ། ... (475)

ས་བཅད་གཉིས་པ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། ..... (476)

ས་བཅད་གསུམ་པ། རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ..... (491)

- ས་བཅད་བཞི་བ། རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་སྒོ་གཞན་བཤད་པ། .....(513)
 ཞར་བྱུང་རྟགས་དཔེ་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་སྒྲིན་ཡོན་
 བཤད་པ། .....(524)
- ས་བཅད་ལྔ་བ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་བཤད་པ། .....(528)
- ས་བཅད་རྒྱུག་པ། ལྷུང་དག་ཡང་དག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། .....(540)
 ཞར་བྱུང་མཚོན་སྒྲིན་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོར་བཤད་པ། (552)
- ས་བཅད་བརྟན་པ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། .....(554)
 ཞར་བྱུང་སྲུན་འབྱེན་དང་འབྲས་མཚུངས་ལྟག་ཚོད་
 བཤད་པ། .....(575)
- ས་བཅད་བརྒྱད་པ། ཚོད་པའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བཤད་པ། .....(578)

ལེའུ་དང་པོ། ཚད་མ་རིག་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱོན་འགྲོ།

ས་བཅད་དང་པོ། ཚད་མ་རིག་པ་དང་གཏུན་ཚིགས་

རིག་པའི་གོ་དོན་བརྟག་པ།

དང་པོ། ཚད་མ་རིག་པའི་གོ་དོན་བཤད་པ།

དེ་ལ་འདིར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་མ་རིག་པའི་ཕྱན་པ་སེལ་བའི་སྐྱོན་ལ།
 ལྟ་རན་གྱི་དྲི་མ་འཁྲུང་བའི་རྒྱ་རྒྱན། བ་རོལ་པའི་སྐྱོལ་རན་འཛོམས་པའི་
 གོ་མཚོན། ལམས་པའི་གོ་འཕང་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེ་བའི་གཙུག་གི་མཛེས་
 རྒྱན་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རིག་གཞུང་སྐད་ཏུ་བྱུང་བ་ཚད་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 དེ། རང་རེ་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་སྣང་ས་འདིར་ལེགས་པར་དར་ནས་ལོ་རྒྱུང་
 དང་ཉེ་བ་སྤང་ལ། རིག་གཞུང་དེའི་དགོངས་པ་ལ་གཏོང་ཕྱིགས་པའི་
 ལམས་མཚོག་དམ་པ་ཡང་གྲངས་གྲིས་མི་ཡང་བ་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་གིས་
 རིག་གཞུང་དེའི་ཚ་བར་གྱུར་པའི་བརྟན་བཙས་ཆེན་པོ་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་
 དང་ཚད་མ་རྣམས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མའི་བརྟན་བཙས་དག་ལ་ཚིག་
 དོན་གཉེས་ཀ་ཞིབ་སྤོང་འབྱེད་པའམ། རྣམས་དཀའ་བའི་དོན་ཅམ་འབྱེད་
 པའམ། གཞན་གྱིས་གོ་སྐྱོར་བཞག་པ་འབྱེད་པའི་རྒྱལ་གྱིས་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་
 བཤད་མཐའ་ཡས་པ་མཛད། འགྲེལ་རིག་དེ་དག་ནི་ལམས་པ་རང་རང་སོ་

མའི་རྣམས་རྣམས་ལ་མ་རྟེན་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབང་གིས། རིག་གཞུང་དེའི་
 རོ་མོ་དང་གོ་དོན་གྱི་ཐང་ལ་འདོད་རྣམས་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་བྱུང་བར་བྱུང།
 ཁ་ཅིག་གིས་ཚད་མ་རིག་པ་དེ་སྤྱི་ཚེས་པའི་རྣམས་གཅིག་གཞུང་དང་མ་འདྲ་.....
 བས་སྤྱི་རིག་པར་འདོད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་རིག་གཞུང་དེ་གཏན་
 ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཚང་བ་མེད་པར་བརྟན་པས་སྤྱི་ནང་སྤྱན་ཚོང་གི་.....
 རིག་གནས་སུ་འདོད་པ། རྟེན་པ་མང་ཤོས་ནི་བདེན་པ་བཞི་དང་བདག་
 མེད་ཀྱི་རྟེན་པ་སོགས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་རྟེན་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙུག་.....
 བོར་བརྟན་པས་ནང་རིག་པ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་དང་བཅས་རྟེན་རྣམས་གསུམ་.....
 ཡོད་པ་ལས་འདིར་ལམས་པ་ཐལ་མོ་ཆེད་ཆེས་འགྲུབ་ཏེ། ཚད་མ་རིག་པ་
 དེ་ནང་རིག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་རྟེན་རྣམས་བཟུང་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །

ཚད་མ་རིག་པའི་གོ་དོན་ནི། སྤྱི་ཚེས་ལྷན་སྟེགས་ཀྱི་རྟེན་པ་སྤྱན་སྤྱུང་
 ཞིང་། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་། གང་ཟག་དང་ཚོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་སོགས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་རྟེན་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙུག་
 བོར་རྟེན་པའི་ནང་རིག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱུང་བའི་རིག་གནས་སྤུན་ཚོང་མ་
 ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་གོ་དོན་ལ་དེ་རྟེན་པ་རྣམས་པའི་རྣམས་མཚན་
 ཡོད་དེ། རིག་གནས་འདི་སྤྱི་རིག་པར་འདོད་པ་དང་། སྤྱི་ནང་སྤུན་ཚོང་གི་
 རིག་གནས་སུ་འདོད་པའི་རྟེན་པ་ཡོངས་སུ་སྤྲུངས་ཏེ་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པ་
 ཁོ་ནའི་སྤུན་ཚོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པར་རྟེན་པའི་ཆེད་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་གཞུང་ལས་བརྟན་པའི་བདེན་བཞིའི་

རྣམ་གཞག་དང་། གང་ཟག་དང་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་སོགས་པའི་བརྗོད་
 བྱ་དག་ནི། རྣམ་པ་ལས་གཞན་ཞེ་གང་གིས་ཀྱང་གི་འདོད་ལ། རྩི་རྩལ་ཡུལ་
 རྩི་ཚོས་ཉིད་དང་འགལ་བའི་ལྷ་བ་ལྟེན་ཅི་སོག་དང་། འཇིག་རྟེན་འདིའི་
 བདེ་བ་ཙམ་མེད་ཏུ་གཉེར་བའི་བརྒྱལ་ཞུགས་དག་ནི་ཚད་མའི་བརྟན་.....
 བཙོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཁའ་ལྷན་གྱི་སྤྱི་བའི་
 ཉི་མས། ཚད་མའི་བརྟན་བཙོས་འདི་དག་ལས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཚོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་རིགས་པས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་ནས་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་ནང་རིག་པར་གི་འགྱུར་
 ཅན། རྣམ་རིག་པའི་སྤྱི་སྟོན་གང་ཡིན་སྟོས་ཤིག་ཅེས་ཚད་མ་རིག་པ་དེ་ནང་
 རིག་པར་གཏོགས་པའི་རྒྱ་མཚོན་བརྟན་ཅིང་། དེ་ལྟར་གི་འདོད་པ་རྣམས་
 ལ་བཀའ་བརྟུན་གནང་། ལྷན་མཁའ་ལྷན་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་ཀྱང་(ཚད་
 མའི་བརྟན་བཙོས) འདི་དག་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་
 པས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་.....
 སྤྱིར་ནང་རིག་པའི་བརྟན་བཙོས་དངོས་ཡིན་མོད། ལྷག་པོ་ཤེས་རབ་རིན་
 ཚེན་གྱིས་སྤྱི་རིག་པ་ཡིན་ཞེས་མགོ་སྟོས་སྟོས་སུ་སྤྱི་བ་ནི་བརྟན་པའི་གནད་
 མ་དགོངས་པའི་སྤྱི་ཚོར་ཙམ་ཏུ་ཟད་དོ། །ཞེས་ཚད་མ་རིག་པ་དེ་ནང་རིག་
 པ་དངོས་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཐབ་ཅིང་། ལྷག་པོས་སྤྱི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཁས་
 ལྷངས་པ་ལ་བཀའ་བརྟུན་དྲག་པོ་མཛད། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས།
 དེས་ན་ཚད་མ་ལ་སྤྱི་ཚོར་གི་རིག་པར་གྲགས་པའང་ཚད་དག་ཙམ་ལ་.....

དགོངས་ཀྱི། རོན་གྱི་ཁས་ལེན་མི་མཚུངས་པས་བྱང་པར་ཆེའོ་ཞེས་གསུངས་
 ཏེ། ཚང་མ་རིག་པ་དེ་ཕྱི་ནང་སྤྱན་མོང་གི་རིག་གནས་སུ་འདོད་པ་ནི། ཚང་
 མའི་བརྟན་བཙས་སུ་བཀོད་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁོ་ན་ལམ་.....
 ཚོད་རག་ཙམ་ལ་གཞིགས་ནས་བརྗོད་པ་ལས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མ་.....
 བསམས་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། ཚོད་རག་གི་རྣམ་པ་ཙམ་དང་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་
 བྱ་གཞིས་བྱང་པར་ཆེའོ་ཞེས་བརྟན་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་
 གསུང་དྲི་མ་མེད་པ་ལས། ར་ཚོས་ཚང་མ་རིག་པ་དེ་ནང་རིག་པ་ཡིན་པར་
 དེས་ཤིང་། ཚང་མའི་བརྟན་བཙས་དག་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྡོད་ཡིན་པར་
 ཤེས་ལུས་སོ། །

ཚང་མ་རིག་པ་དེ་ནང་རིག་པའི་ཡན་ལག་རྒྱ་ཐུར་པའི་རིག་གནས་.....
 ཤིག་ཡིན་ན། རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་བརྟན་བཙས་ལ་
 བརྗོད་བྱའི་སྐོར་ནས་བསྐབ་པ་གསུམ་རྒྱ་སྡེ་བའི་དེ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་གང་
 ལ་གཏོགས་ཤེ་ན། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐབ་པར་གཏོགས་ལ། ཚང་མའི་
 བརྟན་བཙས་ནི་ནང་བའི་བརྟན་བཙས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྐོར་སྡེ་སྡོད་གསུམ་
 རྒྱ་སྡེ་བའི་ནང་གསེས་མཚོན་པའི་སྡེ་སྡོད་རྒྱ་གཏོགས་པའོ། །འོན་ཏེ་འོད་རྒྱ་
 ཚིག་མཚོད་ཆེན་མོ་ལས། ཚང་མ་རིག་པ་ནི་གཏུན་ཚིགས་རིག་པ་སྡེ་རིག་
 གནས་ཆེ་བ་ལྟའི་ལ་གྱལ་ཞེས་བཤད་པ་འཐད་པར་མི་འཇུར་ཏེ། ཚང་མ་
 རིག་པ་དེ། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟའི་ལ་གྱལ་རྒྱ་ཐུར་པའི་གཏུན་ཚིགས་རིག་པ་
 ཡིན་ན་ཕྱི་ནང་སྤྱན་མོང་གི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ།

རིག་གནས་མེ་བ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ནང་རིག་པ་ཁོ་ན་ནི། རླུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 རིག་གནས་ཡིན་ལ། སྒྲ། བརྗ། བསོ་བ། བཏུན་ཚིགས་པའི་ལོ་ལྷི་བྱི་ནང་རླུང་
 མོང་གི་རིག་གནས་ཡིན་པའི་ལྷི་རྒྱུ། ཚད་མ་རིག་པ་དེ་ལྷི་ནང་རླུང་མོང་གི་
 རིག་གནས་སྲུ་འདོད་ན་ཚད་མའི་བརྟན་བཅོས་བྱི་དགོངས་དོན་མཐའ་……
 དག་ལྷི་རྗེ་ལ་པའི་རླུང་མཐའ་སྒྲ་བ་དག་གིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱང་། དེ་
 དག་གིས་ཁས་ལེན་མེད་པའི་ལྷི་རྒྱུ། དེར་ཐལ། ཚད་གཞུང་ཏུ་རྟོན་པའི་
 བདེན་བཞིའི་སྒྲ་དོར་དང་། བང་ཟག་དང་ཚོས་བྱི་བདག་མེད་ལ་སོགས་
 པའི་སྐྱེ་བ་པ་གསུམ་བྱི་ལམ་བྱི་གནད་དང་སོས་བསམ་སྐྱོམ་པའི་གཞི་ལ་……
 སོགས་པའི་དགོངས་པ་ལྷི་རྗེ་ལ་པའི་གཞུང་ཏུ་མི་བརྗོད་ཅིང་དེའི་ལྷི་བ་……
 མཐའ་སྒྲ་བ་དག་གིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པའི་ལྷི་རྒྱུ། མ་གྲུབ་ན། ལྷི་ནང་
 གཉིས་ཀྱང་པར་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ། བཏུན་ཚིགས་རིག་པའི་གོ་དོན་བཤད་པ།

ལྷི་རྒྱུ་བཏུན་ཚིགས་རིག་པ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་མཚོན་རིག་པ་ཞེས་པའི་དོན་
 ཡིན་ལ། དེར་ཏུས་འཇམ་སྒྲིང་ཏུ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བཏུན་ཚིགས་རིག་
 པ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྒྱ་གར་འབགས་པའི་ཡུལ་ཏུ་དར་བའི་རྣོག་
 བའི་གཞུང་དང་། ཞི་ལུ་ཡི་མཚན་ཉིད་པ་ཡ་ལི་སི་ཉ་ཉེ་ཡིས་སྐྱེལ་བའི་ལྷི་
 རྒྱལ་བྱི་བཏུན་ཚིགས་དང་། རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་ཏུ་བྱུང་བའི་མ་སྟོད་ཚོད་སྟུབ་
 རིག་པ་དང་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། དེ་གསུམ་ལ་“འཇམ་སྒྲིང་གི་བཏུན་ཚིགས་

ཆེན་པོ་རྣམ་གསུམ་ཞེས་པར་གྲགས། འདྲིར་སྐབས་བབ་བྱི་བརྗོད་བྱ་ནི་
པོད་ཡུལ་ཏུ་དར་བའི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་སྟེ། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་
ཏུ་གནང་སྒྲུ་མོ་ནས་དར་བའི་རྣལ་ཤེས་གཞུང་རལ། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟའི་
ཡ་བྱལ་ཏུ་ལྷུར་བའི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གོ་དོན་ནི། གཏན་ཚིགས་སམ་རྒྱ་མཚན་ཡང་
དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷང་དོར་བྱི་གནས་མ་འཇུག་བར་རིག་པར་བྱེད་པའི་……
ཐབས་རྟོན་པའི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷུང་མཐའ་སྐྱབ་གང་
དང་གང་གིས་ལྷུང་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་བྱི་གནས་ལ་……
རྣལ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྣལ་ཤེས་སྐྱབ་བ་དང་། སམ་བྱི་རྣལ་བ་རིགས་པས་
ཚར་གཙོད་པའི་ཐབས་གཙོ་པོར་རྟོན་པའི་སྤྱི་ནང་སྤྱན་མོང་བའི་རིག་……
གནས་ཤིག་ཡིན་པར་བརྟེན་ནོ། །དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། མིའི་རིགས་ཀྱིས་སྤྱི་རོལ་
ཡུལ་བྱི་ཚོས་རྣམས་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་གིས་རྣལ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་
དང་། རང་གི་གོ་བ་དེ་དག་སྐྱབ་དག་དང་སྤྱན་འབྱེན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་
སྤྱི་པོ་གཞན་གྱིས་རྣལ་ཤེས་པར་འཇུག་པའི་ཐབས་རྟོན་པའི་རིག་གནས་དེ་ལ་
གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ཞེས་པར་བྱ་ཞིང་། ཐབས་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་དང་དོན་
རྟོན་བྱེད་བྱི་ཚོས་ཉིད་ནི་མི་རྣམས་བྱི་རྒྱུད་ལ་གཅིག་མཐུན་ཏུ་སྤང་བ་དང་།
གྲལ་རིམ་དང་གྲུབ་མཐའ་གང་གིས་ལྷུང་ཁས་ལེན་ཞིང་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཡིན་
པས། རིག་གནས་དེ་གྲལ་རིམ་དང་གྲུབ་མཐའི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཀུན་གྱི་
སྤྱན་མོང་བའི་རིག་གནས་ཤིག་ཏུ་ལྷུར་བའོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཏན་ཚིགས་